

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Uj Kelet az egyetemese Robert
és bántási zsidóság napilapja
Cikkeink utánnya 8
forrás megjelölésével
Kéziratokat nem küldünk viss.
megörzésükre nem vállalkozunk

Program-konkurrencia

Bratianu György proklamációt tett közre, amelyben bejelenté, hogy párta harcolni fog az adórendszer revíziójáért, az ipar és kereskedelem szanalásáért, bizonyos illetek eltörléséért, a mezőgazdaság fejlesztéséért, a szövetezetekért és más ilyen csekélységekért.
Az averescanusok nagyon megharagudtak ezért a proklamációért és kiméletlenül támadják érte Bratianu Györgyöt. Nem azért, mintha a néppárt rossznak tartaná az ifju-liberális vezér programját. Ellenkezőleg, ugy látszik, tulságosan jónak tartja, illetoleg azt állítja, hogy ez az ő saját programja, ezért a programért ő akar és fog harcolni. Bratianu György harcoljon valami egyébért.
Nagyon érdekes. Más országban bizonyára örülne egy politikai párt, ha egy másik csoport átvenne a programjából bizonyos pontokat. Egyenesen meg volna tisztelve ettől és nyilván felajánlaná, hogy harcoljanak most már együtt a közös ideálokért. Egészen biztosan így történe, hiszen így egyesült erővel könnyebben lehetne megvalósítani a két párt közös kincsévé vált ideálokat.
De ki akarja nálunk megvalósítani a programját? Nálunk csak harcolni akarnak a programért. Ebben a harcban pedig nagyon kellemetlen a konkurrencia. A nagy tolakodásban még meg találnak valósulni a program. És miért fog akkor harcolni a néppárt?

Jobbra-balra

Egy adott pillanatban Vlad Aurel új jel szóval lepte meg a nemzeti parasztpártot, de az egész országot is.
„A nemzeti parasztpártnak — hirdette meg a hunyadmegyei néptribun — jobbra kell orientálódnia.”
Azóta sokat beszélnek a nemzeti parasztpártban arról, hogy jobbra, vagy balra. Elsőnek a párt erdélyi ifjusága kapta fel Vlad Aurel eldobott keztyűjét és szembehelezte vele a maga haladottabb álláspontját.
— Még inkább balra kell tolódnia a nemzeti parasztpárt politikájának — válaszolták Vlad Aurelnak az erdélyi fiatalok —, ha nem akarja a párt teljesen elveszíteni a nagytömegeket.
Közben valamennyi pártlap beleszólt a koncertbe és teletüdővel fujta a kürtöt: jobbra, vagy balra? Meg kell állapítanunk, hogy legtöbb lap a baloldal mellett fujta a kürtöt. Nemesak Erdélyben, de a Regátban is és a regátbeli caranista ifjuság talán még az erdélyi fiataloknál is erőteljesebben juttatta kifejezésre a baloldali orientáció mellett hitvallást.
Nem ugy Vlad Aurel, akinek saját lapja van Szászvároson és ebben a saját lapjában szorgalmasan felelgetett mindenkinek: fiatalnak és öregnek, ujságnak és organizációnak, aki csak szembeszállt az öregedő népvézér jobboldali óhajtaival.
Történt azonban, hogy Vlad Aurel elindult propagandautra a Zsilvölgyébe, hogy híveket verbuváljon a bányamunkások körében. Tetszik gondolni, hogy a bányamunkásoknak is a jobboldali orientációról beszélt a volt miniszter ur? Szó sincs róla. Az volt a beszédjének a magva, hogy — szocializálni kell a bányauzemeket.
Mi ez? Schöberl-féle világnézete van Vlad Aurelnak? Nappal jobboldali és éjjel baloldali? Kényelmes butordarab az ilyen forgatható világnézet. Ha ugy tetszik jobbra ül, ha ugy tetszik balra ül rajta az ember. Csak az a baj, hogy két szék között néha a pad alá is lehet esni . . .

Antiszemitizmus a szovjetben

Akik azt hitték, hogy a kommunista Oroszországban megszűnt az antiszemitizmus problémája, azoknak az utóbbi hónapok során keservesen kellett kiábrándulniok ebből a hitükből. Alig mulik el nap, hogy újabb és újabb zsidóellenes atrocitásokat ne jelentene a táviró Oroszországból. És nehogy azt higgye valaki, hogy ezek a jelenségek csupán a sötét

Baloldalra tolódnak az összes román politikai pártok

Egy hónappal elhalasztják a parlament őszi szessziójának megnyitását. A nemzeti parasztpárt regái ifjusága baloldali orientációt követel a párttól

Bucuresti-Bukarest, szeptember 18. A román politikai életben az utóbbi időben igen érdekes folyamatot lehetett megfigyelni. Csaknem kivétel nélkül az összes politikai pártok hangoztatják annak szükségességét, hogy programjukat revízió alá vegyék és azt baloldali szellemben módosítsák. A liberális párt — Románia legkonzervatívabb politikai párta — is jelentős koncessziókat tett az utóbbi időben. Így például elismerte a mezőgazdasági tartozások konvertálásának szükségességét. A nemzeti parasztpárt ifjusági szervezetei tegnapi bukaresti összejövetelük alkalmával energikus hangon követelték a párt radikálizálását és baloldalra tolódasát, különösen az agrárkérdések terén. A pártprogramnak ilyen irányu revíziójától a párt öregebb tagjai sem riadnak vissza. Ide kell számítani végül azt a programtervezetet is, amelyet Bratianu György párta tételtek közre. Ez a program többek között az állam intervencióját sürgeti a hitelezők és adósok közötti viszonyban és ugyancsak progresszivebb gondolatokat tartalmaz.

Elhalasztották a parlament megnyitását

Az Adeverul értesülés szerint a parlament megnyitását október 15-ről november 15-re halasztják el. Az elhalasztás oka elsősorban az, hogy a költségvetési tervezet még nem készült el. Argetoianu takarékosági szempontból is szükségesnek tartja a parlamenti szesszió megnyitásának egy hónappal való elhalasztását, mert ez jelentős megtakarítást jelent az állam számára.

A brailai gabonaexportörök feljelentették a pdlgármestert

Bucuresti-Bukarest, szeptember 18. A brailai gabonaexportörök szindikátusa

mult visszajáró kísértetei Egy Oroszországból nemrég visszatért amerikai ujságíró leírja, hogy a most megnyilatkozó orosz antiszemitizmus nagyon is ujkéletű és egészen más forrásokból táplálkozik, mint egykor a cári Oroszország antiszemitizmusa.

A régi Oroszországban felülről szították az antiszemitizmust, amelyet levezető csatornáknak használtak a tömegek elégedetlenségével szemben. Az új orosz antiszemitizmus azonban alulról kapja erőit és indítómotivumaiban erősen hasonlít Közép- és Nyugat-Európa zsidóellenes mozgalmaihoz. Reakciója a zsidók előretörésének a szovjet politikai, gazdasági és kulturális életében és lelki rugói az irigység, az a konkurrenciatól való félelem és az idegen gyűlölete.

Ezek az atavisztikus emberri tulajdonságokon vajmi keveset változtatott eddig a kommunista rendszer, bár meg kell állapítani, hogy ugy a szovjethatóságok, mint a hivatalos szovjetsajtó éles harcot folytatnak minden antiszemita megnyilatkozás ellen és a rendelkezésükre álló eszközökkel elnyomják azokat. Az egyre agresszivebben megnyilatkozó zsidóellenes meg-

feljelentést tett a földművelésügyi miniszternél a brailai primár ellen, aki nem veszi figyelembe a gabonaértékesítési törvény rendelkezéseit.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 18. A nemzeti parasztpárt ifjusági szervezeteinek tegnapi bukaresti ülése zártkörű volt ugyan, a lapok mégis közölnek bizonyos részleteket az ülés lefolyásáról. A Dimineata szerint igen izgalmas vita folyt nem csak személyi kérdésekben, — az ifjusági szervezet vezetőségének megválasztásáról is szó volt, — hanem a párt aktuális problémáiról is, így elsősorban a purifikációról és a párt programjának módosításáról. A nemzeti parasztpárt ifjusági szervezeteinek delegátusai követelték a párt purifikálását és a kompromittált elemek eltávolítását, másrészt szükségesnek mondták a pártprogram nagyfoku radikálizálását és a párt irányának balfelé való eltolását. Hangsúlyozták, hogy ma csakis mérsékelt de kifejezetten baloldali irányban haladó politika számíthat és támaszkodhat a tömegek bizalmára.

Mihalache és Madgearu is résztvettek az értekezleten és előbbi ki is jelentette, hogy a mindvégig tárgyilagos keretek között lefolyt vita eredményeit a párt központi elnöki tanácsának tudomására fogja hozni és biztosította a résztvevőket, hogy a nemzeti parasztpárt tisztában van a reárváló feladatokkal és mindig együtt haladt az idővel.

A Curentul megállapítja, hogy minden párt új formulákat keres, amelyekkel a napirenden levő kérdések megoldását kutatja és a nemzeti parasztpárt sem tesz egyebet. Kérdéses azonban, hogy a közzé nem mély megelégszik-e olyan formulákkal, amelyek a gyakorlati életben aligha realizálhatók.

mozdulásokkal szemben azonban gyakran a hatóságok is tehetetlenek.

A probléma súlypontja azonban nem is ebben van. Sokan hitték és hszhk még ma is, hogy a kommunista rendszer automatikusan meg fogja oldani a zsidókérdést. Ez az elmélet megdőlt. Más a kommunizmus és más a zsidókérdés. A két problémának alig van érintkezési pontja egymással és megoldásuk egészen más síkban fekszik. A kommunista rendszerben ép-ugy felburjánozhat az antiszemitizmus, mint a kapitalista rendszerben. A zsidókérdés par excellence kisebbségi és nemzeti probléma, amely többé-kevésbé független a fennálló társadalmi és gazdasági rendszertől. A gazdasági átalakulások legfeljebb csak megváltoztatják az antiszemitizmus megnyilatkozási formáit, a lényeg azonban marad: a csoportantiszemitizmus, a másfajtajutól való idegenkedés.

A zsidókérdés megoldásának tehát csak zsidó módszerei vannak és senki más nem menthet meg bennünket a gyűlölet és antiszemitizmus átkától, csak mi magunk: népi öntudatunk és céltudatos népi cselekvésünk.

VILÁG TÜKRE

A divatos tervgazdaság

A tervgazdaság, melyről még két évvel ezelőtt mint különös egzotikumról beszéltek, kezd divatba jönni. A heves ellenzést, mely az ismeretlen dolgok heves velejárója, heves érdeklődés váltotta fel s ma már ott tartunk, hogy a szocialista irányzatú orosz tervgazdaság mellett a kapitalista államok is programjukba vették a tervgazdálkodás megvalósítását.

Kiváló európai írók, politikusok irnak ma már Európában is a tervgazdálkodás előnyeiről s ami ennél is esdálatosabb: Amerikában, a szabad verseny és szélső gazdasági individualizmus Amerikájában, állami vezetés alatt álló gazdasági tanács alakul, melynek az a feladata, hogy az amerikai termelést és fogyasztást öt éven keresztül előre megszabott tervek szerint irányítsa.

Nemrégiben az Uj Kelet André Mauroisnak, a koncepciózus és finom tollu francia írónak egy cikkét közölte, melyben az író egy egész Európára kiterjedő, egyetemes tervgazdálkodás bevezetésének szükségességét hangoztatta. Kávéházakban, politikai szalónokban, hívek és ellenfelek körében ma éppen olyan divattá vált az orosz öt éves tervről, vagy általában a tervgazdálkodásról beszélni, mint annak idején, a francia forradalom előtti irodalmi szalónokban és a forradalom alatti és utáni politikai klubokban Jean Jacques Rousseau filozófiáját boncolgatni volt a divat. Mindenesetre a kor érdekes szimptomái közé tartozik az a jelenség, hogy erről a kimonodottan gazdasági természetű témáról ma az emberek csak szélső extázis és lelkesedés, vagy a szélső kritika és tagadás álláspontjára helyezkedve beszélnek, anélkül, hogy igen sok esetben ismernek magának a problémának lényegét és természetrajzát.

Annak ellenére, hogy a tervgazdálkodás gyakorlati alkalmazásáról a világtörténelem még mindezekig nem ismer feljegyzéseket, kétségtelen, hogy az eszme maga, vagy legalább is a tervhez hasonló elgondolás nem teljesen is meretlen előttiünk. A klasszikus ókor nagy bölcselői, a szocial-etika kimagasló egyéniségei nem egyszer irtak és agitáltak egy olyan társadalmi és gazdasági rendszer mellett, melyben az egyéni kezdeményezést az állam pótolja s a javak, illetoleg termelvények fogyasztását és elosztását is az állam irányítja.

A pártai államszervezet, melynek törvényeit Likurgosz fektette le, a gazdasági javak felosztásában szigorú tervszerűséget alkalmazott, azaz kizárólag a szükségletek kielégítésére irányuló fogyasztást és termelést ismerte el törvényesnek.

Plató állam-ideálja szintén az észszerű termelés és elosztás, a közös gazdálkodás és közös fogyasztás magasabbrendűségét helyezte szembe a magántulajdonon alapuló termeléssel és fogyasztással. Plató ideálját az alexandriai Filo, a kiváló zsidó bölcselő is magáévá tette, de magukévá tették az első keresztény egyházatyák, később pedig a keresztény egyházzal szembe helyezkedő, ugynevezett eretnek-mozgalmak is. Az individualista, a magán tulajdon elvén alapuló és a szabad versenyt legfőbb ideállá tevő termelési szisztéma politikai értelemben a

francia forradalommal, gazdasági értelemben pedig az angol ipari forradalommal került uralomra s érte meg a virágzásnak olyan szédületes tempóját, mely bélyegét rányomta az egész 19. századra, új kulturát és civilizációt teremtett s a tudomány s a technika káprázatos fellendülésének nyitotta meg az utat. Ezt a diadalmas szisztémát nevezzük általában kapitalista termelési rendnek, amelynek világnézeti tartalmát a manchesteri iskola közgazdasági határozta meg s amely a szabad versenyt hirdette a gazdasági élet egyedül üdvözítő talizmánjaként.

Ennek az iskolának reakciójaként jöttek létre előbb a különböző utópista szocialista teóriák, majd a 19. század elején az ugynevezett tudományos szocializmus alapelvei, melyeknek legkiemelkedőbb teoretikusai Lassalle, Marx és Engels voltak. Különösen Marx volt az, aki a kapitalista termelési mód és rendszer bírálatában odáig ment, hogy eme termelési forma ellen végül is tervszerűtlenség és anarchia vádját emelte. Szerinte egy böles és igazságos termelési rendszernek első sorban a tényleges szükségletek kielégítésére kell törekednie, mert csak a tervszerű és a szükségletek irányát követő termelési rendszerben lehet elérni azokat a válságokat, melyek jelenleg is állandó megrázkódtatásban tartják az egész világ gazdasági életét.

A szabad verseny végsőig való és következetes alkalmazásának veszélyét maga a kapitalista társadalom is már évtizedekkel ezelőtt felismerte. Ez a felismerés vezetett a trösztök, konszernek kialakulására. Ezeknek a trösztöknek és konszerneknek a vezérgondolatuk nagyon sok tekintetben már a tervgazdálkodás eszméjének előfutára volt. A trösztök, konszernek racionális termelési szempontjai azonban anynyiban tértek és térnek el a modern tervgazdálkodás eszméjétől, hogy teljesen távol állottak és állanak a magasabb államérdekektől, sőt egyenesen privilégiumot vindikálnak maguknak az államban és állammal szemben.

A modern tervgazdálkodás eszméje és célkitűzése viszont az állami beavatkozás elvi és gyakorlati jogosságának elismerését igényeli a maga számára s a magánkapitalizmus érdekszférájával ellentétben az államkapitalizmus megvalósítása felé törekszik. Az állam pedig természetesen az összlakosság érdekeit képviseli az egyes osztályok érdekeivel szemben. Az államnak a maga magasabbrendű célkitűzéseinél fogva a belső surlódások eliminálása egyik legfontosabb érdeke; érdeke tehát az is, hogy a termelést a közszükségletek irányában szabályozza és a közfogyasztás érdekei szerint irányítsa. Minél súlyosabb válságba kerül egy ország, vagy egy egész kontinens gazdasági élete, annál nagyobb érdeke az állami, vagy államközi szerveknek, hogy ezt a válságot egy előre meghatározott rendszer, egy az erőforrásokhoz, a gazdasági fejlődési fokhoz mért elv gyakorlati alkalmazásával oldja meg.

Az orosz tervgazdálkodás megvalósulási formája: az államkapitalizmus. Az államkapitalizmus semmi egyéb, mint az egyéni tőke kezdeményező szellemének, privilégiumainak és termelési koncepciójának az állami, illetőleg az állami bürokrácia kezében való összpontosítása. Nem más, mint tudományos elvek alkalmazása a szükségletek meghatározásában, a fogyasztás és az elosztás megszervezésében.

Maga az államkapitalizmus tehát még nem szocializmus, csupán a magánkapitalizmusnak egy magasabb fejlődési fokra való integrálása. Kiküszöbölése annak a termelési rendszertelenségnek, mely a válságokat a multban és a jelenben felidézte, racionalizálása nemcsak a termelési eszközöknek, hanem a termelés elosztásának és fogyasztásának is.

Természetes tehát, hogy a tervgazdálkodás megvalósítása, ha megfelelő koncepcióval és a magasabb államérdekek figyelembevételével történik, a kapitalista termelési rendszeren belül sem lehetetlen. Maga

BRÁZAY SÓBORSZESZ

olcsóbb és jobb!!

a briandi koncepció, mely Európát egyetlen gazdasági egységgé akarja tenni, mely le akarja bontani a vázhatárokat s a nemzeti szeparatizmussal szemben az általános európai érdekeket hangsúlyozza ki; sok rokonvonalat mutat a tervgazdálkodással. Kizárja a termelésből az öletszerűséget, a vállalkozásból a merész kockázatok szellemét s mindenütt a tényleges szükségletekhez, földrajzi, gazdasági és társadalmi adottságokhoz szabja a termelés irányát, a fogyasztás lehetőségeit; ezen elvekhez alkalmazza az államok költségvetését, a hiteléletet és a gyakorlati politikát.

Bizonyos, hogy a jövő a tervgazdálkodásé. Az a rettenetes válság, mely ma Európa és Amerika gazdasági életét alapjaiban rázkódtatja meg, nem maradhat

hatás nélkül az egyes országok és földrészek jövőbeni gazdasági politikájára. Am bármilyen formát is ölt a jövőben, vagy a közeljövőben a tervgazdálkodás gyakorlati tevékenysége: értéke nem magában az elvben, a teoretikus elképzelésekben fog kiterjedélyesedni, hanem azokban a gyakorlati eredményekben, melyeket az összemberiség javára, jólétének és egzisztenciális biztonságának megalapozása érdekében nyújtani tud. Ha ezt nem tudja elérni, — ugy ezt az eszmét is eléri történelmi végzete, mely minden „gírhes eszmét” elér, hogy t. i. úgy mulik el, mint általában a divatok szoktak elmúlni: előbb frenetikus tetszést aratnak, mindenki rájuk esküszik és amilyen hamar csak lehetséges — a feledés homályában merülnek el.

Salamon László

A törvényszék elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot Cuteanu CFR főpénztárnok ellen

560.000 lej elikkasztásával gyanúsítják a főpénztárnokot

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Cuteanu Emil, a CFR sikkasztó főpénztárnokát esütörtökön az ügyészség átadta Cojocaru vizsgálóbíróknak, aki pénteken délután kihallgatta Cuteanút. A főpénztárnok tagadta a terhére irt visszaéléseket és kijelentette, hogy számláinak differenciákból származik az a hiány, amelyért most felelősségre vonják.

Értesülünk szerint a Cuteanu által elkezelt értékek bélyegben és készpénzben mintegy 560.000 lejt tesznek ki. Ezt az összeget három hónap alatt kezelte el Cuteanu, akit váratlan rovanosolás során értek tetten. A vizsgálóbíró tegnap délelőtt el is végezte Cuteanu kihallgatását és felolvasta előtte a letartóztatásról szóló

végzést. A vizsgálóbírói rendelet azonban a törvényszék elé került, melynek II. szekiója a déli órákban elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot a főpénztárnok ellen. Cuteanu védője, dr. Fabius Stefan fellebbezéssel élt a törvényszék döntésével szemben, mely így a vádtanács elé került.

Cuteanu letartóztatása különösen a város román társaságaiban keltett óriási feltűnést. A jókülső ismert fiatalember közkedvelt alakja volt a város legjobb köreinek. Cuteanút mint igen egyszerűen élő embert ismerték, aki nem költelezett túlságosan és nem voltak fölösleges passziói. Epen ezért rejtély fedti, hogy Cuteanu hova fordította a rábizott összegeket.

Széleskörű szervezőmunka megindítását határozta el a Zsidó Párt kolozsvári szervezete

Dr. Fischer József tartományi elnök a szociális és gazdasági problémák megoldására egy szociális bizottság kiküldését javasolta, amelyben a helyi zsidóság összes foglalkozási ágai képviselve legyenek

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. Csütörtök este a tagok nagy részének jelenlétében tartotta meg a Zsidó Párt helyi választmánya dr. Kertész Jenő elnöklete alatt az őszi szezon megnyitóját. A gyűlés tárgysorozati pontjai első sorban szervezeti kérdések körül forogtak. A Párt vezetősége egy erőteljes szervező munkát készít beindítani, amelynek végső eredményeképpen a Párt az egész országban minden zsidó lakta községben egy helyi szervezetet felelt kell, hogy rendelkezzen.

Dr. Kertész Jenő megnyitói beszédében üdvözli a megjelenteket, közöttük első sorban dr. Fischer József tartományi elnököt, aki minden alkalmat felhasznál arra, hogy a Párt különböző szerveivel a kontaktust állandóan fenntartsa. Ismerteti ezután a megindítandó szervező munka fontosságát. Elérkezett — ugymond — az ideje annak, hogy a zsidó politika végre népies jellegűt öltson. Bejelenti továbbá, hogy a választmányra fontos problémák megoldása vár, amelyeknek érdekében a választmány havonkénti gyűléseket kell, hogy tartson.

E problémák közé tartozik a Párt kiküldöttjének a községi tanácsban ki fejtett munkája. A községi tanácsban számtalanszor vetődnek fel olyan kér-

dések, amelyek a zsidó lakosságot is érzékenyen érintik. E kérdésekben szükséges egy egységes módszer szerint eljárni, továbbá fontosnak látszik az is, hogy a havonként megtartandó választmányi gyűlések direktívákat adjanak a községi tanácsban helyettesítő kiküldöttnek. A jelenlegi interimbizottság rövid működése alatt is felmerültek olyan problémák, amelyeket a választmányban meg kellett volna tárgyalni, hogy az elfoglalt álláspontot erőteljesebben lehessen képviselni. A választmányra ezek szerint komoly feladatok várnak és hogy ezen feladatok egy megfelelő munkamegosztással legyenek megoldhatók, javasolja a választmányoknak egyes személyekkel való kibővítését. A javaslat alapján a választmány a következő tagokat kooptálta: Dr. Darvas Simon, Dr. Farkas Imre, Felsner Samu, Dr. László László, Radó Ernő, Rimóczy Jakab, Salamon Izsó és Zélig Samu.

Az ifjúság részt kíván venni a szervezési munkában.

Kalmár Ferenc a helyi ifjúsági szekció elnöke deklarációt olvas fel, amelyben az ifjúsági szekció nevében kijelenti, hogy intenzív részt követel magának a munkában. A választmány

Villanyégő

CSERE

az új feszültségre

50

százalékkal

Rezsó és vasaló átalakítás

az
Electrikánál

Cluj, Hotel Central épület

15 ifjúsági delegátusnak ad helyet ebben a testületben.

Dr. Fischer József a párt szociális hivatásáról.

Dr. Fischer József parlamenti képviselő, a Zsidó Párt hivatását és feladatait pregnáns szavakban érzékelte beszédében a szociális kérdésekkel való foglalkozás fontosságát emeli ki. A párt alapját eorrésről a szervezés, másrészt pedig a napi gazdasági és egzisztenciális kérdésekkel való intenzív foglalkozás képezik. Ez minden népmozgalom első feltétele. Indítványozza egy szociális bizottságnak a ki küldését, amelyben a zsidó lakosság minden rétege képviselve legyen és amely nemcsak tanácskozásokban és in formációk beszerzésében élje ki magát hanem szociális vonatkozásban effektív munkákat is végezzen.

A szervező munka megindítása

Grün Izsák javaslatára elhatározta a választmány, hogy a helyi tagozat és az ifjúsági szekció szervező bizottságai fő hó 22-én közös értekezletre gyűljenek össze, amelyen kiosztják a szükséges nyomtatványokat és az ucca bizalmiak megkapják a szervezésre vonatkozó utasításokat is.

A pártajtó kérdése

Kertész Márton a sajtó fontosságát hangsúlyozza a párt életében. Dr. Kertész Jenő a meglévő sajtó-organum fokozott mértékben való támogatását tartja szükségesnek, hogy az kötelességeinek eleget tehessen.

A halhatatlan Ady Endre

legszebb verseiből még van néhány példány leszállított áron: Uj Versek 68 lej, Magunk szerelme 68 lej, Így is történhetik 68 lej, Ady istenes versei 68 lej, Ady ifjúsági anthológia 34 lej, Ady anthológia 136 lej Lepage-nál Kolozsvár. Küldje be bélyegben és portómentesen kapja. Kérje az árleszállítások jegyzékét Lepage-tól.

Megkezdődött az első békebeli ár!

a férfiszabó munkanélkülieknek munkát adó modern uriszabóságnál

Cluj, Piata Unirii 13., I. em. 2. lépcsőfölrjáró, az alábbi rendkívüli olcsó árak a következők:

Egy öltöny komplett férfiruha tartós gypaszövetből méret szerint már	Lei 1500
Egy komplett felöltő már	Lei 1500
Egy komplett átmeneti kabát már	Lei 1750
Egy komplett télikabát már	Lei 2100
Egy öltönyfazon készítés I. osztályu munka és szabással	Lei 800
Egy felöltőfazon készítés	Lei 700
Egy télikabátfazon készítés	Lei 800

Angol ruhák is a legolcsóbb árakban készülnek garancia mellett. Ugyanott a legmodernebb szabászat tanítását vállalom az esti órákban. Cluj-i kimondottan jól dolgozó férfiszabó munkanélküliek munkára jelentkezzenek.

Teljes tisztelettel:

Katona János

szabászat szakrajztanár.

A buz lé

Hányos és sággal egyi

Cluj-Kolozsvár, Kelet tudósítójától részletesen ismert szerárának bevezetését, amelyet a kátusok megbízottlyet magáéva tett velésügyi miniszterlat kizárólag a megvédését kívánja ezenfelül közvetlen deklí Románia egkíhat az összes gára is. Nemcsak azéságának többséganyagi helyzetének gazdasági és pénzi különösképpen azéció, amely a törvézi, egy új gazdasáinaugurálását jelen

Ut az

Argetoianu pénzmány gazdasággoltora a Valeni de M tartott előadásában való áttérést jé gángazdaság mai s dül lehetséges kivéreskedelem, a gazda szikus elve: „laisse több oldali törést években. A gazdaszonyos érdekek kén a kormányokat arra vencionizmus révén dasági és pénzügyi a tekintetben tehát nak bevezetéséről lent ujat, hiszen a protekciós vámjá t

Tág tér

1. A javaslat konkor, midőn rendőráp kált ellenőrző hivkényszerár fenntart bonakereskedelmel megakadályozza és kedés, hogy minden előre kell a Buzahiv lában a monopólnlyet ez a javaslat lesz alkalmas, hogy a legnagyobb stilbe seket teremtesz meg.

Mert ha fel is té ponti és megyei hiv sikerül s ha ezek a teleztségeiknek el (ami fölöttébb kétsé vatalok a malmosok, kedők ezreit kell, h kell állapítaniok a b vásárlásokkal bizto fenntartását, etc., e zük tehát, hogy köte tudnak tenni, még e nyitva marad a viszá lájának lehetősége. ben azon az álláspo kell ejteni a malm gabonakereskedők k apparátusának tervé alapítása történeti azt azonban a keres

Cluji Leány

Strada Iuliu Egyénekenkénti gond modern pedagógiai Minden irányu továv, zene, irodalom, Használati nyelvek sékelt díjazás

Vezető Hoch

Bőrkab

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban CZINK cég vezet!!

A buza-kényszerár bevezetése az első lépést jelenti egy új gazdasági rendszer bevezetése felé?

Hiányos és hibás Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter javaslata. A mezőgazdasággal egyidejűleg segíteni kell az iparon és a kereskedelmen is. Nem fenyeget az infláció veszedelmével a buza-bonok bevezetése

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap számunkban részletesen ismertettük a buza belső kényszerárának bevezetéséről szóló törvénytervezetet, amelyet a mezőgazdasági szindikátusok megbízottai készítettek elő és amelyet magáévá tett Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter is. Ez a törvényjavaslat kizárólag a mezőgazdák érdekeinek megvédését kívánja szolgálni, de messze ezenfelül közvetlen közletről érinti és érdeklő Románia egész gazdasági életét és kihat az összes gazdasági tényezők sorsára is. Nemcsak azért, mert az ország lakosságának többségét alkotó mezőgazdák anyagi helyzetének változása az egész gazdasági és pénzügyi életbe belenyúl, de különösképpen azért is, mert ez a koncepció, amely a törvénytervezet alapját képezi, egy új gazdasági és pénzügyi politika inaugurálását jelenti a román államban.

Ut az államkapitalizmus felé

Argetoianu pénzügyminiszter a kormány gazdaságpolitikájának spirítus rektora a Valeni de Muntei szabadegyetemen tartott előadásában az államkapitalizmusra való áttérést jelölte meg, mint a magángazdaság mai súlyos válságából egyedül lehetséges kivezető utat. A szabadkereskedelem, a gazdasági liberáliszmus klaszikus elve: „laissez faire, laissez passer” több oldali törést szenvedett az elmúlt években. A gazdasági realitások vagy bizonyos érdekek kényszerítették mindenütt a kormányokat arra, hogy az állami intervencionizmus révén belenyuljanak a gazdasági és pénzügyi élet menetébe. Ebben a tekintetben tehát a buza kényszerárának bevezetéséről szóló javaslat nem jelent újat, hiszen a különböző ipari cikkek protekción vámjai tulajdonképpen szintén

nem jelentett egyebet, mint az illető ipar-cikkek mesterséges árkreálását.

Az állam intervencionizmusa azonban eddig még sehol sem nyilatkozott meg annyira pregránsan, mint a buza kényszer ár megállapításáról szóló javaslatban. A világ gazdasági életében végbemenő, mélyreható változások reflexszerű visszahatása ez a javaslat, mely csak a prelüdiomot jelentheti egy új rendszer bevezetésében, de semmi esetre sem állhat meg önmagában, tehát nem szorítkozhatik kizárólag a mezőgazdasági érdekek megvédésére, hanem ki kell terjednie a gazdasági mechanizmus minden egyes ágára. Érthető tehát az a nagy érdeklődés, amellyel a gazdasági és pénzügyi körökben a javaslatot fogadták. A politikai pártok ugyancsak siettek állást foglalni a kényszerárral szemben, sőt — tudomásunk szerint — a nagyipari szervezetek már ezzel kapcsolatosan konkrét javaslatokkal szándékoznak a kormányt elé járulni.

A törvényjavaslat hiányosságai

Sisesti földművelésügyi miniszter javaslatát különböző oldalról és különböző természetű bírálatok érik. Abban az összes tényezők egyetértésén, hogy a javaslat abban a formában, amelyben napvilágot látott, igen felületes és nem hajtható végre. Feltétlenül arra vall, hogy elkészítői nem tanulmányozták kellő alaposan ezt a kérdés-komplexszumot. Szakértői megállapítás szerint ugyanis a közzétett törvényjavaslatot nem lehet a gyakorlatba átültetni, mert egyszerűen alkalmatlan. Néhol túlságosan messzire megy, néhol pedig megelégszik félintézkedésekkel. Az alábbiakban pontról-pontra fogjuk a buza kényszerárával szemben elhangzott kritikákat ismertetni.

telen volt 270 millió lejt kifizetni az exportőröknek kivitei prémium címén.

A konkluzió világos. A kivitei prémium és a dumpingár nem oldotta meg a kérdés tulajdonképpeni lényegét, a mezőgazdák felszámolását. Amennyiben pedig a törvényjavaslat mai formájában életbe lép, úgy egyáltalán nem fog lehetni exportálni. Ebben az esetben pedig mit fognak csinálni a buza-hivatalok a raktáraik-

A kétes értékű „buza-bon”

3. A buza-bonok problémája. Sisesti miniszter javaslata ezen a téren is konfuzus és hiányos. A javaslat szerint a bonok „leszámíthatók” a Banca Nationalánál, vagy más pénzintézeteknél. A „más pénzintézetek” már ab ovo ki kell zárni a számításból, mert a romániai pénzintézetek mai helyzetükben képtelenek arra, hogy a bonokra pénzt előlegezzenek. Maradna tehát a Banca Nationala. Igen ám, de a törvény nem kötelezi a jegybankot az összes bonok leszámítására. Főként problémát okoz, hogy a Banca Nationalának egyáltalán módjában áll-e leszámíthatni a buza-bonokat? A helyzet ugyanis az, hogy a Banca Nationala még az ipar és kereskedelem sürgős szükségleteit sem tudja ma kielégíteni. Közkeletű igazság az, hogy a ma forgalomban levő 21 milliárd távolról sem elégíti ki az ország tényleges pénzügyi szükségletét. A Banca Nationala fölött azonban ma Roger Auboin az ur, aki mindenekelőtt is a külföldi hitelezők érdekeit tartja szem előtt és szigorúan ragaszkodik a stabilizációs törvényben lefektetett keretekhez és direktívákhoz. Már pedig ha a Banca Nationala a bonoknak egy bizonyos százalékát fogja leszámíthatni, úgy ezeket vagy nem fogják elfogadni, vagy pedig üzérkedés tárgyává lesznek és indirekt módon fogják a buza árának leszorítását előidézni, ahelyett, hogy szaporítanák a fizetési eszközök számát.

A buza-bonok bevezetése nem jelent inflációt

A probléma akkor nyerne megoldást, ha a Banca Nationala kötelezhető volna a bonok beváltására. A buza-bonok bevezetése nem jelentene kettős valutát, mint ahogyan azt egyesek állítják, miután nincs szó egy új valuta bevezetéséről. A buza-bon inkább egy megfelelő garanciával felruházott hitellelnek felel meg. Az sem állja meg a helyét, hogy a buza-bonok bevezetése inflációt jelentene. Infláció alatt

2 lejbe kerül egy borotválás

„IDEAL”

késnélküli borotváló porral, amely egyedüli kipróbált és elismert higiénikus, egészséges és legolcsóbb. Kérjen mindent az „IDEAL” védjeggyel ellátott borotváló port 1/4 krg-os csomagolásban, amely 5 borotválásra elegendő és amelynek az ára 10 lej, vagy direkt a készítőnél: Reszling József borbély Cluj, Reg. Ferdinand 30. Óvakodjunk az utánzattól.

ban felhalmozott buzamennyiségekkel, amelyek meghaladják a belföldi fogyasztás szükségletének nivóját?

Szakkörök szerint egyetlen megoldás van: a felesleges buzákat, deficit árán is, külföldi piacra dojni, ezt a deficitet pedig az összes gazdasági tényezőknek arányosan kell viselniük.

ugyanis azt szokták érteni, midőn az állam fedezet nélkül bocsát ki bankjegyeket. Ezzel szemben a bonoknak megfelelő fedezetet nyújt a cserébe kapott buza. Valószínű, hogy ez a fizetési eszköz fokozni fogja a paraszt vásárlási kedvét, ami által friss vér kerülni a román gazdasági élet avított ereibe.

A kenyér drágább lesz, emelni kell az életstandardot

5. A legsúlyosabb kritika, amely a törvényjavaslat ellen elhangzott, abban áll, hogy a buza kényszerárának bevezetése félintézkedés csupán, amely megoldatlanul hagyja az ország gazdasági életének problémáit és nehézségeit, amennyiben a kényszerár bevezetését nem követi nyomon az ipari és kereskedelmi életnek ugyan-csak az állam közbelépése révén való fellendítése. A kényszerár megdrágítja a kenyeret és ezen keresztül az általános életstandardot. Már pedig a mai viszonyok között a fogyasztótömegek is teljesen ki vannak merülve. Gondoskodni kell tehát az általános vásárlóképesség fokozásáról. Ez azonban csak akkor következhetik be, ha a mezőgazdák helyzetének megjavításával párhuzamosan új lendületet kap az ipar és a kereskedelem.

A buza kényszerár bevezetése tehát csakis abban az esetben állja meg a helyét, ha az első lépést jelenti egy új gazdasági rendszer bevezetése felé. Ez a kérdés úgy a hivatalos körökben, mint a gazdasági és pénzügyi érdekeltségek körében komoly és beható tanulmányozás tárgyát képezi. Nagy tervek vannak készülőben, amelyek megvalósulásuk esetén egészen új arculatot kölcsönözhetnek Románia mai gazdasági és pénzügyi arculatának.

Holnapi számunkban részletesen fogunk foglalkozni ezekkel a tervekkel. A probléma sokkal akutabb és husbavágóbb, semmint hogy szó nélkül el lehetne haladni mellette.

Tág tér a visszaélések lehetőségére

1. A javaslat koncepciója elhibázott akkor, midőn rendőrszolgálatával és komplikált ellenőrző hivatalokkal próbálja a kényszerár fenntartását biztosítani. A gabonakereskedelmet ugyszólván teljesen megakadályozza és guzsbakóti az az intézkedés, hogy minden egyes tranzakciónál előre kell a Buzahivatalt értesíteni. Általában a monopoliának az a formája, amelyet ez a javaslat inaugurál, csak arra lesz alkalmas, hogy a legszélesebbkörű s a legnagyobb stíben folytatott visszaéléseket teremtesse meg.

Mert ha fel is tételezhető, hogy a központi és megyei hivatalok megszervezése sikerül s ha ezek a hivatalok sokrétű kötelezettségeiknek eleget is tudnak tenni (ami főként kétséges, hiszen ezek a hivatalok a malmosok, pékek és gabonakereskedők ezreit kell, hogy ellenőrizzék, meg kell állapítani a buza árát s különböző vásárlásokkal biztosítani kell annak fenntartását, etc., etc.), ha fel is tételezzük tehát, hogy kötelezettségeiknek eleget tudnak tenni, még ebben az esetben is nyitva marad a visszaélések változatos skálájának lehetősége. Szakkörök ezzel szemben azon az állásponton vannak, hogy el kell ejteni a malmosok és pékek, sőt a gabonakereskedők komplikált ellenőrzési apparátusának tervét, a kényszerár megállapítása történhetik a kormány részéről, azt azonban a kereslet és kínálat törvé-

nyének kell fenntartania.

Hogyan? Egyszerűen úgy, hogy a buza-hivatalok vevőként jelenjenek meg a belföldi piacon és minden mennyiséget vásároljanak fel, a hivatalosan megállapított kényszeráron. Ez a tény automatikusan fogja a buza belső árát a kényszerár színvonalára felemelni, kényszerárral fenn tartani, mert a buza-hivatalok állandó árki nálata már eleve ki fog zárni minden „a la baisse” spekulációt. A belső ár fenntartásához tehát csupán egy gazdasági törvény tiszteletben tartásához van szükség, semmi esetre sem arra, hogy ezen a címen a malmosoktól a pékekig, mindenkit feleslegesen molesztáljanak, eltekinthető, hogy az ellenőrző apparátus fenntartása igen sok pénzt emészt fel.

Hogyan történhetik az export?

2. Sisesti miniszter javaslata alapján megoldatlan marad a buza-kivitel problémája. A javaslat értelmében ugyanis a termelőnek minimálisan 40 ezer lejt kell kapnia egy vagon buzáért. Az exportőr csak ezen az áron vásárolhatja meg. Ezzel szemben továbbra is megkapja az eddigi 10 ezer lejes kivitei prémiumot, egy speciálisan erre a célra teremtett alaplóból. (A törvényjavaslat értelmében a malmos 51 ezer lejt kell, hogy fizessen egy vagon buzáért: 40 ezer lejt a termelőnek, 10 ezer lejt a kivitei prémium-alapra és 1000 lejt a buza-hivatal költségeire). Az exportőrnek tehát a buza vagonja 30 ezer lejbe fog kerülni, ab vasuti állomás.

Ezen az áron pedig teljesen lehetetlen a román buzákat külföldön elhelyezni. Ha eddig sikerült Romániának nagy mennyiségű buzáat exportálni, ez kizárólag a román exportőrök által ajánlott dumpingárnak köszönhető. A román buzáat ebben az évben 3200—4000 lejjel a világpiacra alul ajánlották a külföldi piacokon. Ellenzéki politikusok azt állítják, hogy a kivitei prémium nem enyhítette a román mezőgazdák katasztrófáját, csupán az exportőröknek használt. Az eddigi exportált 27 ezer vagon buzáat a mezőgazdák 16—17 ezer lejes áron adták el vagononként, sokmilliót veszítettek a világpiacon árral szemben s ezenfelül még az állam is kény-

A moreni szondatüz ön-magától kialudt

Tegnap hajnalban 4 órakor eltűnt a füstfelleg a szonda felől

Bucuresti-Bukarest, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Két és fél év óta az egész ország közvéleménye felfigyel azokra a jelentésekre, amelyek a moreni szondatüzről időről-időre nyilvánosságra kerülnek. A hatalmas szondaégés eloltását minden eszközzel megkísérelték és a próbálkozások milliókat emésztettek fel, anélkül hogy a szonda eloltása sikerült volna. Most meglepetésszerű jelentés érkezik Moreniből, mely arról számol be, hogy a hatalmas szondaégés megszűnt, anélkül, hogy eloltását valaki is megkísérelte volna.

Tegnap hajnalban 4 órakor a moreni szondatüz váratlanul kialudt. A füstszlop eltűnt és az ottani munkások alkal-mával támadt réseken friss levegő tölt ki és be, úgy, hogy valóságos hatalmas ventilátor most a híres szonda és környéke. A tűz váratlan és nem remélt kialakulása hatalmas szenzációját képezi a petróleumterületnek. A szonda köré őrséget állítottak, nehogy vigyázatlanság következ-

tében baleset történjék. Délutánra érkezetet hivatkozva össze a helyszínre, hogy a további teendőkről tanácskozzanak.

מודעה

היות כי נמנו ב"ד אודות השו"ב מקאפניקי ה"ה ר' זלמן ליב אבראהם נ"י ואסרו שחיטתו לכל מקום, כי מצאו בו ששכה כל לימודו ואומנתו, מחמת התרשלות, ע"כ אנתנו החמ"ס מבטלים כתב הודעה וכתב קבלה אשר יש לו מאתנו והכתבים ההם הרי הם כחרט הנשבר כה דברי הכות"ה ג' דעש"ת תרצ"ב, מה סיגטע י"ע.

מאיר דוד דומ"צ
שלמה שו"ב יעקב
שו"ב משה יעקב שו"ב

Clujl Zsidó Leányotthon

Strada Iuliu Maniu 9 szám
Egyénenkénti gondos, családias nevelés, modern pedagógiai irányelvek alapján. Minden irányú továbbképzés, u. m. nyelv, zene, irodalom, művészet, stb. terén. Használati nyelvek német, francia. Méréselt díjazás. Prospektus.

Vezető Hochmann Aurora

Bőrkabátok festését garanciával vállalja UNIO Cluj

...zet!!

Nem Leipnik Márton írta a biatorbágyi merénylet színhelyén talált levelet?

A rendőrség megtalálta a merényletnél használt pokolgép gyutacsát. A darmstadti rendőrség gyanuja

Budapest, szeptember 18. A biatorbágyi vasúti merénylet ügyében megindított rendőri nyomozás újabb, bár negatív jellegű szenzációt mutathat fel. Ez a szenzáció nem más, mint az az érdekes fordulat, hogy tegnap a rendőrségen megjelent Fischof Gyula irásszakértő, aki Sonntag szakértő véleményével ellentétes jelentést tett Leipnik Márton kezírásáról.

Fischof szerint a merénylet színhelyén talált levelet nem Leipnik Márton írta.

A rendőrség mindenekelőtt meg fogja állapítani, hogy az a levél, amelynek segítségével Fischof szakértő összehasonlítást végzett, csakugyan Leipnik Mártontól származik-e. Lehetségesnek tartják, hogy nem Leipnik Márton írta a fenyegető levelet. A súlyos gyanúok, amelyek a nyomozás megindulása óta ellene szólnak, mégis fennmaradtak. Igen sok adat van a rendőrség kezében Leipnik Mártonra vonatkozóan.

Igy többek között a nyomozás megállapította, hogy nem Leipnik Márton volt az a fiatalember, aki egy soffortól autót akart bérelni. Az illető békés polgár, aki szenvedélyes autózó, de nincs autója. Ezért akart soffort nélkül utazni. Az egyik garázsban a személyzet Leipnik Márton fényképében felismerni vélte azt a férfit, aki ugyancsak soffornélküli autót keresett.

Az első tárgyi bizonyíték

A nyomozás döntő fordulatképpen a merénylet színhelyén megtalálták a merényletnél használt ekrazitrud egyik darabját és a pokolgép gyutacsát. Körülbelül egy maroknyi robbanóanyag került elő a viadukt alatt elhúzódoó vasúti töltés oldalán egy sűrű bokor tövéből. A közelben találták meg az alumíniumból készült gyutacsot, amely 3-4 centiméter hosszú és csőalaku volt; a maradványa mindössze 1 centiméter. Ezeket a gyutacsokat használták az ekrazit robbantásához, mert az ekrazit csakis gyutacs segítségével robban. Az ilyen alumíniumgyutacsba nitroglicerin tesznek és a nitroglicerin robbantja fel az ekrazitot. Az ekrazitrud és az alumíniumhüvely maradványa az első tárgyi bizonyíték a rendőrség kezében. Minthogy a robbanóanyagokhoz csak a legbonyolultabb uton lehet hozzájutni,

egy a gyutacs, mint az ekrazitrud nyomot adott a rendőrség kezébe a merénylők elleni hajszában.

Az ekrazitdarab megtartotta eredeti állapotát és hosszas munka után majd sikerül megállapítani, hogy milyen gyártmány és hol használták ezt az ekrazitgyártmányt. Az alumíniumgyutacs arra vall, hogy a robbantásokban teljesen járatos szakértő készítette a pokolgépet, ilyen módon a nyomozásnak az a szála, amely bányavidékek felé terelődött, a rendkívül fontos lelet felfedezése után megerősödött.

A főkapitányságnak sok olyan adat jutott birtokába, amely igen fontosnak látszik, de egyelőre egy-két nap nem elégséges, hogy ezek a nyomok meghozzák a kellő eredményt. Szerteágazó szövevényes munkára van szükség, hogy a rendőrség ezeket a biztosnak látszó nyomokat végigjárja. A kommunisták annyira bonyolult és nagy körültekintéssel előkészített módszert követtek,

hogy egy nyomon nem lehet egyszerre az egész rejtélyt megoldani.

hanem a legkülönbözőbb körülményeket kell a nyomozás során összhangba hozni. Tekintetbe kell venni azt, hogy a kommunista merénylők a szovjet sejtrendszer-

nek törvénye folytán nem is ismerhették egymást, csak jelszavak útján érintkeztek.

A darmstadti nyom

Darmstadt, szeptember 18. Az itteni rendőrség azt hiszi, hogy olyan nyomot talált, amely esetleg fontos támpontot nyújthat a biatorbágyi merénylet tettesei után folyó nyomozásnak. A darmstadti rendőrség különböző információkat kapott, amelyeknek alapján azt gyanítja,

hogy egy Gerda Kröskiny nevű asszonynak előzetes tudomása volt a készülő merényletről.

Az illető asszony utoljára szerdán délután egy férfi és egy nő társaságában Eppenheimben látták. Állítólag öngyilkos-

ságot akart elkövetni. Közelebbi részleteket egyelőre még nem hoztak nyilvánosságra.

Nevettek — letartóztatták őket

Budapest, szeptember 18. A főkapitányságon a késő esti órákban is folyt a vizsgálát egy, a temetési szertartást megzavaró incidens ügyében. Miközben a temetésen Zsitvay miniszter beszédet mondott, egy teherautó haladt végig az Attila utcán és a teherautóban ülő hét munkás hangosan felnevetett. A minisztert is megzavarta a beszédében az incidens, a rendőrök leszállították a teherautóról a hét munkást és előállították őket a főkapitányságra. A közönség köréből többen állították, hogy a munkások tüntetően, gu-

Akinek a gyomra fáj, vagy bélműködése megrekedt, vagy gyomorégése van az ilyen természetes

Bikszádi vizet

Számos egyetemi tanár által ajánlva. Mindenütt kapható.

nyosan, valósággal kórusban nevettek. A munkások a főkapitányságon arra hívatkoztak, hogy ők a Lukács Lajos kályhagyár autóján munkába igyekeztek, valamilyen büntetlen előéletük s nem tagjai semmiféle politikai egyesületnek, vagy pártnak. Azért nevettek, mert az autót hirtelen le kellett fékezni s egytől egyig megbotlottak és a hirtelen lökés következtében elesetek. A főkapitányság központi ügyeletéről a politikai osztályra kísérték a hét munkást, kihallgatásuk a késő esti órákban folyik.

Ezzel egyidejűleg a rendőrségen többeket őrizetbe vettek, akikkel szemben a rémhírterjesztés gyanuja merült fel.

Tovább tart a pergőtűz az angol-kormány ellen a zsoldleszállítás és a közterhek egyenlőtlen elosztása miatt

A lázadás miatt az Atlanti Oceáni angol flotta hadihajói parancsot kaptak a visszatérésre

A matrózok változatlanul ragaszkodnak követeléseikhez. Gandhi látogatást tesz az angol pártvezéreknél

Angol politikai körökben nem tartják célravezetőnek a választások tulgyors kiírását

London, szeptember 18. Az alsóház tegnapi ülésén munkáspárti részről támadták a kormányt a közterhek egyenlőtlen elosztása miatt. Snowden külön is támadásban részesült azért, hogy nem igyekezik semmit sem tenni a tüke külföldre menekülésének megakadályozására. Ezután újabb lármás jelenetek közben ismét felszínre hozták a matrózok elégedetlenségéről származó incidenseket, mire Macdonald miniszterelnök szót kért és ismertette a parlament előtt, hogy a munkáskormány volt minisztereinek többsége is magáévá tette a zsoldleszállításokat s Alexander, az admirális akkori első lordja biztosította a munkáskormányt arról, hogy a hadiflotta matrózai nyugodtan fogják fogadni a zsoldmérséklést, ha az összes igazgatási ágazatokban és a hadseregben is végrehajtják az illetmények leszállítását.

Egyébként a matrózmozgalmak következményeképpen az atlantióceáni flotta utban levő hadihajói parancsot kaptak a hazai kikötőkbe való visszatérésre. A parancs következtében az atlantióceáni flotta csatahajói három csoportban anyakikötőik felé tartanak.

Hat hadihajó Devonportba már befutott, míg a másik két csoport még nem érte el Portsmouth, illetve Chatam kikötőjét.

A matrózok változatlanul követelik a legalacsonyabb zsoldok fenntartását.

A tengerügyi hivatal által kiküldött bizottság szombaton kezdi tárgyalni a hadihajók legénységének panaszait.

London, szeptember 18. A választások tulgyors kiírását politikai körökben nem tartják célravezetőnek. A feloszlástól az új parlament összeülésig terjedő időszakban veszélyeztetetteké válhatnak a szanálási törvények hatásai és késleltethetik a külföld bizalmának teljes mértékű visszatérését az angol fizetőeszköz jó sága iránt.

A konzervatívpart álláspontja szerint az angol külkereskedelmi mérleg deficitjének eltüntetésére csak egyetlen mód kínálkozik s ez a védővamos rendszer bevezetése.

A párt ezzel a jelszóval indul a választási küzdelembe. Valószínű, hogy az általános választásokra november első napjaiban sor kerül.

Egyidejűleg jelentik, hogy két milliárd

font névértékű ötszázalékos hadikölcsönkötvényt közelebről alacsonyabb kamatozású címletekre cserélték át.

London, szeptember 18. Az indiai federációs bizottság az új indiai parlament összetételéről tárgyalt. Ezzel kapcsolatban Gandhi a napokban látogatást fog tenni a pártok vezetőinél s meg fogja velük tárgyalni az Indiát érdeklő kérdéseket.

— A varázsvessző sikere. Osloból jelentik: Két norvég kereskedő afőlött vitatkozott, vajjon igaz és lehetséges-e, hogy valaki varázsvesszővel megtalálja a föld mélyében rejlő forrást, vagy éreket. A fogadás eldöntésére egy Jeserew nevű orosz médiummal állapodtak meg, aki kijelentette, hogy egy meghatározott területen belül minden ércet megtalál, amely nem rejtőzik mélyebben, mint egy méternyire a földfelület alatt. A kételkedő kereskedő nagyobb mennyiségű aranypenzt ázott el, körülbelül 80 centiméternyire és amikor a megjelölt területre kivezette a médiumot az legnagyobb meglepetésre 22 perc múlva megmutatta, hogy hol van az arany a föld alatt. Érdekes az, hogy a kételkedő nem elégedett meg ezzel az eredménnyel, mert még mindig azt állítja, kilesték s így tudta meg a médium, hogy merre van az arany.

— Félórán keresztül egyhelyben lebegett egy francia pilóta új szerkezetű repülőgépe. Párizsból jelentik: De Broutaille francia pilóta újszerkezetű, csavarrendszertű repülőgépet konstruált. A repülőgép pel pénteken Orleans város repülőterén startolt és 300 méter magasságba emelkedve, félórán keresztül egy helyben lebegett. Az új rendszerű repülőgép megoldotta az egyhelyben repülés problémáját, ami idáig egyetlen pilótának sem sikerült.

Allig két hét van már háfra

október 5-ig, amikor kezdetét veszik a Zsidó Kórház sorsjáték nyereményeinek huzásai.

Itt a nagy pillanat

amelyben mindenki összehasonlíthatatlanul kedvező esélyekkel próbálhatja ki szerencséjét.

Siessen On is

nehogy egész életében szemrehányásokat tegyen önmagának, hogy elmulasztotta a ritkán kínálkozó alkalmat, amikor

100 lejért egy milliót nyerhet

Az 1.000.000 lejes főnyereményen kívül közel 2000 kisebb-nagyobb nyeremény kerül kisorsolásra 200, 2000, 10.000, 25.000, 50.000, 100.000 és 200.000 lejes címletekben.

Vegyen tehát még ma Zsidó Kórház sorsjegyet

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a Zsidó Kórházegyesület Központi Sorsjátékintézőségére, Cluj, P. unirii 20.

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társaskirándulások rendezése. Telefon: 29.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetést az Uj Keletnek,

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

ÁBRAHAM GYERMEKEI

(18) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

— Lengyelországban — folytatta — az ünnepekre mindig kocsin utaztam át egy nagynénémhez, végig az erdőn. Amióta Amerikában vagyok, még soha nem ültem a bakon.

Ároncsik utközben kénytelen volt átadni a gyeplőt. A fiu megfigyelte kicsiny fehér, puha kezét és valami határozatlan részvét fogta el. A lovak nyomban megéreztek az idegen kezét, először „Ben Jakir” lépett ki, majd a másik futott hamisan, úgy, hogy a kocsi erősen oldalra billent. Kis híjja, hogy a kocsi utasai le nem borultak az utszéli árokba. Az utolsó pillanatban Ároncsik, aki egyre nézte a kicsiny fehér kezeket, végre felécsudott elmélyültségéből, megragadta a gyeplőt és a lovakat visszatartotta. A kocsi nagyot löködött és Miss Rose ugyszólván beleesett Ároncsik karjaiba. Fehér arcával és kokett hajtincseivel enyhén megsimogatta orrát. Ároncsik valami kellemes hideget érzett, azonfelül könnyű parfüm illatot, amit azelőtt sohasem ismert. Valami bódulat vett erőt rajta és jobban elvörösödött, mint az imént, haja is erősebben felkunkorodott és csak egyetlen gondolat volt: „Miért nem öltöttem nyak kendőt magamra”? Közben barátságosan nézett katonásan szabott munkáingére.

Miss Rose azonban nem volt elfogódott. Nevetett és megmutatta közben apró, vakítóan fehér fogait, amelyek között sok arany és egy keskeny piros nyelvnek a hegye csillant. Felkiáltott:

— Sára, ez valóban isteni! — De miért nem engedte Ároncsik, hogy a kocsi felboruljon. Nagyszerű lehet, ha a kocsi felfordul és mi cigánykereket vetünk egymáson.

— Sohasem lehet tudni, hogyan végződik ilyesmi — mondotta Ároncsik, a tapasztaltak életbölcességével.

Ároncsik és Miss Rose között a következő beszélgetés már az istállóban történt, fejés közben. Ároncsik kicsi széken ült, a tehén mögött és erős ujjával ügyesen préselte ki a tejet az emlőből a sajtárba.

Ekkor megjelent Miss Rose az istálló ajtajában és nevetni kezdett. Megint megmutatta fehér fogait, amelyek között sok arany fénylett és keskeny, piros nyelvnek hegyét.

— Először életemben látok férfit tejet fejni.

— Ezt csak férfi tudja jól megcsinálni. Az asszonyok nagyon gyöngék ilyesmihöz.

— Nálunk otthon Lengyelországban mindig a parasztságnyok fejték. Jól emlékszem, hogy gyermekkoromban, mert gyöngy voltam, az orvos frissen fejt, meleg nyerstejet rendelt számomra. Anyám minden második nap bevezetett a város mellett levő majorba, ahol a parasztságnyok fejte a tejet, amiből ott nyomban kaptam egy pohárral. Nagyszerű volt. A teheneket általában nagyon szeretem. Milyen jó az illata! Nagyon szeretnék fejni magam is. Pompás dolog lehet!

— Nem mondhatnám pompásnak, in-

kább neheznék. Félek, hogy nem tudná. Nagy erő kell ehhez a kezekben.

— Megpróbálom, jó? Kérem, hagyjon fejni!

Gyorsan feltúrte bluzának ujjait és felfedte hófehér és kék erecskével befuttatott karját.

Ároncsik helyet csinált neki, leültette, odaadta a sajtárt a térdei elé és megmutatta, hogyan kell végigsimítani a tehén tőgyét. Félénken és ügyetlenül utánozta mozgásait. Egy pillanat múlva azonban a sajtár és a kiöntött tej ott hevert a ganéjon. Miss Rose arca, nyaka, blúza és karja tejjel volt befecskenedve. Le kellett csukni a szemét, mert tej hullott beléje.

— Ez aztán valóságos tejzapor volt! — kiáltott Miss Rose kacagva.

Ároncsik kénytelen volt segíteni neki és letörülte arcáról, szeméről, nyakáról és könnyű selymbluzáról a tejet. Közben meleg borzongás futott át testén. Forró homloka pedig izzadtságos lett.

— Kérem, ne árulja el ezt az esetet! Édesanyja számára majd találunk valami kifogást, hogy miért adott máma olyan kevés tejet a tehén.

— Legjobb, ha azt mondjuk, hogy kint a mezőn egy tehenet már megfekték.

Ez volt az első titok, ami kettőjüket egymáshoz kapcsolta.

Mielőtt Ároncsik este leült volna vacsorához, sokkal gondosabban, mint máskor, megmosdott és minden eszközzel igyekezett gondör haját simára fésülni. Minthogy azonban semmimsem sikerült, egy rezignált kémozdulattal előszedte frissen mosott ingét és legszebb nyakkendőjét kötötte csokorba.

Péntek este volt. Channe meggyújtotta a szombati gyertyákat a régi réztartókban és fehér szombati kalácsot tett a fehér abroszra, amit szalvétával leborított. Rose segített neki, mert — így mondta — azt szerette volna, hogy minden olyan legyen, mint a régi otthon.

Ő is megmosdott, más bluzt vett és a szombat tiszteletére piros korálgyöngyöt vett magára és egy tarka szalagot, mind a kettő még a régi otthonból maradt neki.

Csak az asztalnál a gyertyák fényénél tudta Ároncsik jól megfigyelni Roset. Először látta kalap nélkül. Gondosan fésült haja könnyed hullámokban omlott le. Nem volt dus, de aranszőke. Ez a ritka haj olyannak látszott, mintha nehéz betegség után megint növéiben lenne. Ez Ároncsikban megint csak valami részvételt keltett. Rose egész jelensége olyan volt, hogy az egészséges és erős fiuban, mint amilyen Ároncsik, részvétet ébresszen. Nemcsak haja keltette ezt az érzést, hanem keskeny orrocskája is, szeméi, vékony piros ajka, a fehér arcbán, mindenekelett azonban a finom leányos nyak, amely kiemelkedett a piros selymbluz kivágásából és olyan vékony és gyöngéd volt, mint egy galambnak a nyaka. És a fehér finom nyak körül piros korálok díszeltek, amelyek valahol a bluz alatt elvesztek.

Ároncsik egész éjjel a finom fehér nyakról álmodozott.

Másnap valaki azt a javaslatot tette a vendégek közül, hogy utazzanak a közeli városba, a „Pleasure Inn, vagy pedig a „Fontene“ tánchelyiségébe.

Három, vagy négy évvel azután, hogy Baruch-Motche Silvertown mellett letelepedett, egy zsidó család az ő farmja közelébe jött lakni. Baruch-Motche nagyon örült, hogy zsidó szomszédokat kap, de csodálkozott, hogy az új telepes olyan keveset törődött a mezőgazdasággal. Télen benmaradt a városban és paragon hagyta földjeit. Csak tavaszkor jött a farmjára és magával hozott néhány építőmunkást. Pár hét múlva az alacsony parasztház felett már fából való két emelet

diszelgett, különböző tarka ablakkal, úgy, hogy a ház erősen hasonlított egy tyuktrechez. Aztán egy teherkocsi a városból néhány tucat vaságyat és matracot hozott és végül az épület fölé egy nagy táblát helyeztek, ezzel a felirással: „Pleasure Inn“.

Nyáron a „multságoknak ez a hajléka“ tele van vendéggel. Valakinek a vendégek közül szemet szurt a zsidó könnyű keresete és a „Pleasure Inn“ házával szemben telket vásárolt. Aztán úgy cselekedett, mint a másik. Két emeletet építtetett a parasztházra, az emeletet ügyesen balanszíroztak az alacsony alapon, vaságyakat és faasztalokat állíttatott beléje. Az udvar közepére pedig szökőkutat csináltatott, amelyben egy kőből való törpe állott köesernyővel, amelyről a víz lehullott. E konkurens vállalat neve: „Fontäne“ volt

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT
Szövművészetiiskola

ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

és nagyon kedvelték. A törpe körül pihenő székek állottak és a női vendégek valóságos verekedtek, hogy helyet kapjanak a szökőkút közelében.

(Folytatjuk)

Kommunizálni akarnak a spanyolországi mezőgazdasági munkások

Felszólították a fő birtokosokat, hogy egy hónapon belül adják át birtokaikat

Madrid, szeptember 18. Satiago Alba a parlamentben hosszabb beszédet tartott, amelynek keretében kijelentette, hogy jelenleg a gazdasági problémák fontosabbak, mint az alkotmány kérdése, a pezeta esését nem lehet technikai okokra visszavezetni és csupán bizalom kérdéséről van szó. Ki jelentette, hogy Spanyolországnak leg nagyobb szüksége most külföldi kölcsönre van és felhívta a kormányt,

hogy ilyen irányban érdeklődjön.

Szalamanka tartományban a mezőgazdasági munkások felszólították a nagybirtokosokat, hogy egy hónapon belül adják át a nagy birtokaikat nekik.

Gihonban a bányászok sztrájkba léptek és tartani lehet attól, hogy ebből általános sztrájk fejlődik, aminek beláthatatlan következményei lehetnek egész Spanyolországban.

Az Opera pereskedő zenészei lefoglalták és el akarták szállítani az Opera Mozgó új hangos vetítőgépet

Komplikált pereskedés után egyelőre még az Operánál marad a gép

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). A román Opera körüli mindennapos botrányok között most egy újabb keletű pereskedés áll az érdeklődés középpontjában. Mig az Opera és Nemzeti Színház szerződés nélkül álló művészei ádáz harcot vívnak a színházak igazgatóival, az Operát ezerféle kötelezett ségei terhelik, amelyeknek nem tud eleget tenni. Most egy újabb pereskedés okozott bonyodalmakat az Opera nemrég meg szervezett mozgószínházának. A pereskedés csaknem azzal végződött, hogy a mozi nemrég beszerzett, milliókat érő hangos vetítőgépjét és félmillió lej tartozásért elszállították az Opera épületéből.

Perelnek a zenészek

Az Opera még állami vezetés alatt állt, amikor az orkeszter tiz zenészt menesztette állásából az igazgatóság. A zenészek végkielégítésükért kollektíve perelték az Operát a kolozsvári törvényszék mint egy másfél millió lejes végkielégítést ítélt meg számukra. Ezek dr. Anca kolozsvári ügyvédnek adták át az ügyet inkasszó végett, aki

lefoglaltatta az Opera új hangos vetítőgépjét.

Az Opera azonban közben sem tudott a követeléseknek eleget tenni, közben pedig az igazgatóság a foglalás ellen igénypert adott be azzal az indokolással, hogy

a gép nem az állam, hanem a bérlők tulajdonát képezik.

a zenészeket pedig még az állami kezelés alatt álló Opera bocsátotta el.

Az igényper lefolyt a törvényszéken és a bíróság megállapította, hogy a zenészek foglalása törvényes és likvidálható, mert az Opera bérlői és az állam között kötött szerződés értelmében minden az Operában

történt beépítés az állam tulajdonába megy át. Ilyenképpen a zenészek már végrehajthatták volna az Operát és ez esetben az új mozgó gép a zenészek tulajdonába ment volna át.

Ezzel az Opera egyetlen jövedelmi réménye: a mozi is tönkre ment volna

és éppen ezért az Operában óriási izgalommal várták, hogy mi történik a mozi-géppel.

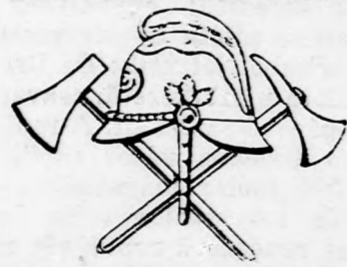
Közelélp a gyár

Az opera mozgó gépjét végül az a német gépgyár mentette meg, amelytől az Opera a mozgó gépet vásárolta. Az Opera a mozgó gépet előnyös fizetési feltételek mellett, két éves törlesztésre kapta meg és a részleteket még nem törlesztette le. Viszont

a megállapodás értelmében az összeg teljes kiegyenlítéséig a gép a gyár tulajdonát képezi.

A gép lefoglalásának hírére a gyár bukaresti vezérképviselete is közelélp és maga részéről is igényperrel támadta meg a foglalást. Erre vonatkozólag még nincs döntés, de minden valószínűség arra mutat, hogy az igénypert a gyár megnyeri, mert az adásvételi szerződés értelmében a gép ezidőszent még a gyár tulajdonát képezi.

Ezzel természetesen az ügy nem nyer befejezést. A gép ezidőszent még a gyár és nem az Opera tulajdona, de ezzel a zenészek még nem kapták meg illetményeiket az Operától. Ez az érdekes per is egyike azoknak a nehézségeknek, amelyekkel a kolozsvári Opera és Nemzeti Színház küzd. Hogy miként fog kilábolni súlyos válságából Erdély legnagyobb színháza, az a mai körülmények között még csak előre sem látható.

Mindenféle tűzoltófelszerelés, kézi és motorfecskendők, tömlők, létrák stb. Kérjen árjegyzéket és ajánlatot

JUL. TEUTSCH
gépgyár Brasov. Postafiók 78.

Ön hiába kételkedik,

mert tény és való, hogy minden pénzért kaphat kötött-árut és selyem fehérneműt.

Mutató reklám árainkból:

Sportharisnya 26 lei, gyapjúharisnya 59 lei, gyermeknadrág 26 lei, pullover 120 lei

“ELBE”

Cal. Reg. Ferdinand 19.

Harisnyaház

Cal. Reg. Ferdinand 29. (a kis-hid mellett)

HI

A UJ KELET
bánsági
Főszervező
Felelős szerk
Bukares
Hátszégi Ern
Ökkelink utány
megjelölésé

— Változókéony pestről jelentik: időjárásprognózis időjárás várható helyenként még emérsékletváltozás dapesten ma délb

— Hoover szive kezések szüneteltik: Az amerikai nácskoznaq azon erőre vonatkozó javasolnák a hat vízi és légi fegy Hoover hir szerit realizálását, de a kezdeményezés a pai nagyhatalom

— Hermann E ujbl megkezdte: cíális módszerrel Foch (Magyar u.

— A francia m tásának programj francia miniszter mer köztársaság Laval miniszterel nak programját i a genfi munkássá

— Bankett a táv követ tiszteletére. Margerie távozó f letére ma v. Büll bankettet adott, a tisztviselő, tovább vézeti élet néhá vett.

— A külföldi c beszédet a franci resszuson. Párizsb szakszervezeti kor földi delegátusok beszédeiket. Leip szervezet elnöke Európa békekéjének külés az alanja s szervezettek irányi

— Még nem jött zilia és az Evesüi donból jelentik: erősítették meg a Államok közötti híreket. Azt hiszi abban a formába mennviségü buzát ellenében az Egve jámbor óhaj és tá

— Propellertöré luxusgözös. Newy bellertörést szen Luxusgözös még yorki kikötőbe. Az jök követik az Et óriásgözös baleset ugy. hogy a iavitá időt fognak igényt

— Munkanélkül Amerikában. Lo york államban ötv ták a jövedelmi ból hogy huszmil külségi alapot te munkanélküliek se

— Edison agoni tik: Edison agoni lanatokra nyeri vi

— Gyermekepara ban. Londonból gyermekparalízisjá nyári szünetét előadások csak hé iskolákban.

— A Dolgozó P nap a Zs. N. Sz. he Ferdinand 30) ala lesztina Ligájának alakuláson az ideig kit szivesen lát, a Dolgozó Palesz kelnek.

— Az ifjuság n Dr. Tótisz uj 85 lej utánvétellel Kérjen ingyen jeg

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Változékony időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változékony időjárás várható, megélnék a szelekkel, helyenként még esővel és lényegtelen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 17 fok Celsius volt.

— Hoover szívesen realizálná a fegyverkezések szüneteltetését. Newyorkból jelentik: Az amerikai kormány szakértői tanácsának azon tervnek az amerikai haderejre vonatkozó visszahatásairól, amellyel javasolják a hatalmaknak a szárazföldi, vízi és légi fegyverkezés szüneteltetését. Hoover hírt szerint szívesen venné a terv realizálását, de azt szeretné, hogy ezáltal a kezdeményező szerepet valamelyik európai nagyhatalom vállalja.

— Hermann Katica a zongoratanítást újból megkezdte. Vállal kezdőket is speciális módszerrel. Jelentkezni Calea M. Foch (Magyar u.) 53., földszint, 11—5-ig.

— A francia miniszterek berlini látogatásának programját. Párizsból jelentik: A francia minisztertanács mai ülésén Doumer köztársasági elnök is jelen volt. Laval miniszterelnök berlini látogatásának programját ismertette, Briand pedig a genfi munkásságról referált.

— Bankett a távozó berlini francia nagy követ tiszteletére. Berlinből jelentik: De Margerie távozó francia nagykövet tiszteletére ma v. Bülow külügyi államtitkár bankettet adott, amelyen több állami főtisztviselő, továbbá a gazdasági és a művészeti élet néhány kiválósága is részt vett.

— A külföldi delegátusok mondottak beszédet a francia szakszervezei kongresszuson. Párizsból jelentik: A francia szakszervezeti kongresszuson ma a külföldi delegátusok mondottak el üdvözlő beszédeket. Leiparth, a nemzetközi szakszervezet elnöke azt hangsúlyozta, hogy Európa békéjének a francia-német kibékülés az alapja s ennek elérése a szakszervezetek irányító munkáján is múlik.

— Még nem jött létre megegyezés Brazília és az Egyesült Államok között. Londonból jelentik: Hivatalosan még nem erősítették meg a Brazília és az Egyesült Államok közötti megállapodásról szóló híreket. Azt hiszik, hogy a megegyezés abban a formában, hogy Brazília nagymennyiségű búzát vesz át kávé eladásáért ellenében az Egyesült Államoktól, csak Jámor óhaj és találgatás volt.

— Propellertörést szenvedett az Európa luxusgözös. Newyorkból jelentik: A propellertörést szenvedett Európa német luxusgözös még nem futott be a newyorki kikötőbe. Az óceáni uton kíséző hajók követik az Európát. Hír szerint az óriásgözös balesete súlyosabb természetű, úgy, hogy a javítási munkálatok hosszabb időt fognak igénybe venni.

— Munkanélküliségi alapot teremtenek Amerikában. Londonból jelentik: Newyork államban ötven százalékkal felemlétek a jövedelmi adókulesot abból a célból, hogy huszmillió dollárral munkanélküliségi alapot teremtsenek a nyomorgó munkanélküliek segélyezésére.

— Edison agonizál. Newyorkból jelentik: Edison agonizál, most már csak pillanatokra nyeri vissza eszméletét.

— Gyermekeparalízisjárvány Newyorkban. Londonból jelentik: Newyorkban gyermekeparalízisjárvány miatt az iskolák nyári szünetét meghosszabbították. Az előadások csak hétfőn kezdődnek meg az iskolákban.

— A Dolgozó Palesztina Ligája. Vasárnap a Zs. N. Sz. helyiségében (Cal. Regele Ferdinand 30) alakul meg a Dolgozó Palesztina Ligájának kolozsvári tagozata. Az alakuláson az ideiglenes vezetőség mindenkit szívesen lát, akit ez az organizáció és a Dolgozó Palesztina célkitűzései érdekelnének.

Az ifjúság nemi problémái
 Dr. Tótsz új könyve. Portómentesen 85 lej utánvétellel küldi Lepage Kolozsvár. Kérjen ingyen jegyzéket.

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN TRANSILVANIA BUTORGYÁR CLUJ, STRADA MEMORANDULUI 1. SZ. ALATT AZ EMELETEN LEVŐ

MŰ-BUTOROK Őszi nagy butor-kiállításából szerzhetőkké eredeti és leltáron olcsó áron

Komplett ebédlő-berendezések caucuzasi dígyőkérrel Lei 25.000
Komplett háló-berendezések exota-lournerral Lei 26.000

— Súlyosan elítélték a Dibella gyár postai fosztogatóját. A törvényszék első szekciója előtt ma tárgyalta Vanea Ion posta kihordó bűnperét, akit azzal vádoltak, hogy hónapokon keresztül rendszeresen lopkodta a Dibella gyár által feladott postaküldeményeket. A Dibella, vidéki komitenseinek reklamálására interveniált a postán, ahol azonban hosszas nyomozás után sem tudták megállapítani a tettes kilitét. Végül a tettes önmagát árulta el, ugyanis Vanea Ion ismerőseinél, sőt az uccán is árusította a postacsomagokból ellopott árukat. Vaneat letartóztatták. A postakihordó töredelmes vallomást tett és beismerte, hogy mintegy 10.000 lej értékig lopott árut a postacsomagokból. A gyár viszont 170.000 lejes magánjogi követeléssel lépett fel a törvényszékben. A tárgyaláson a vád és védelem összeapása után egy évi börtönbüntetésre ítélték Vaneat, aki védője útján fellebbezéssel élt az ítélet ellen.

Ki ölte meg Kellermann Festőművészt? Egy gyönyörű fiatalasszony, Kitty Kellermann áll a berlini bírak előtt. Allítólag borzalmas bűnt követett el: rövid házasság után megölte férjét, a szegény sorban élő, zseniális festőművészt. Az asszony makacsul tagad, de az ügyész a közvetett bizonyítékoknak egész láncolatát állítja szembe a tagadással. A meggyilkolt holttestét nem találták meg, egy csónakki-rándulásról nem tért vissza. De amikor éppen el akarták itélni az asszonyt, jelentkezik egy fiatal ember, azt állítja, hogy ő a gyilkos. És akkor — akkor aztán kezd meg oldódni a vidám játék, amelynek ilyen komoly háttere van. Ez a tárgya a Hókuszpókusznak, Lillian Harvey és Willy Fritsch legújabb Ufa-komédiájának. A Szinkörmozgó kéri a közönséget, hogyha a megoldást sejtji, előadás alatt ne mondja meg a szomszédjának és előadás után ne mondja meg ismerőseinek: állapítsa meg mindenki önmagában, vajjon a bírak helyében hogyan ítélt volna: a megoldás ismerete előtt.

— A vasúti hid leütött egy embert a tehervonat tetejéről. Bálint István CFR műhelymunkás az egyik Kolozsvárra érkező tehervonat tetején jött haza. A vasúti hid alatt azonban a munkást borzalmas szerencsétlenség érte. Az üllő helyzetben levő munkást derékra kapták el a hid pereme és lesodorta a vonat tetejéről. Bálint rendkívül súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett. Életbenmaradásához nincs remény.

Jön: Nyugati vándorok. (Hofoglalás). Az utolsó évek legrandiósabb filmje. Nyugat-Amerika meghódításának éposza. 20.000 statiszta, 15.000 állat.

— Gandhi nadrágja. Londonból jelentik: Gandhi londoni utjáról érdekes epizódot ír meg most egy párizsi újság. Amikor a Mahatma a francia fővárosban átutazott, a pályaudvaron egy francia nő nagyobb csomagot nyújtott át a hindu nacionalisták profétájának. Az állomáson szolgálatot teljesítő rendőrtiszt attól félt, bomba van a csomagban, ezért az elfoglalta. Amikor azután nagy óvatossággal a rendőrségen felbontották a köteget, egy nadrágot találtak benne. Az ajándékozó asszony elmondta, hogy a lapokban mindegyik uszónadrágban és hiányos öltözékben látta Gandhit, megessett rajta a szíve, mert azt hitte, Gandhi nem tud magának rendes öltözetet vásárolni és ezért akarta a nadrággal meglepni.

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegségek, valamint azok, akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfiá hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József viz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prosztatabetegségeknél is ajánlják. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Moissit bojkottálják. Bécsből jelentik: Az, hogy Moissi a salzburgi klinikán végignézte egy nő szülését, olyan egyetemes megbotránkozást keltett, hogy a salzburgi ünnepi játékok vezetősége elhatározta, a jövő esztendőre nem szerződött Moissit, mert attól tartanak, hogy ha a művészi ismét megjelenik Salzburgban, kínos és kellemetlen tüntetéseknek kerülne a középpontjába.

Küldje el gyermekét
 Lepagehoz iskolaszereket vásárolni. Ingyen kap betétkönyvet, tanrendet, tankönyvjegyzéket, vásárlásnál ajándékokat.

A Kolozsvári Mentők 12. osztályu készpénzsorsjátéka

Vasárnap szeptember 20-án 5-ik osztály huzása
Főnyeremény 250.000 Lei
Egyedüli sorsjegy, amelyik megújítás nélkül még 8 osztályon vesz részt

Vidéki rendelések 119 lej előzetesen beküldött összeg ellenében még szeptember 20. délelőtt 10 órákor is postáztatnak. Huzás délután 3 órákor a várasháza dísztermében. Sorsjegyeink garantálja az

“ALBINA BANK”
Központi Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului 16.
TELEFONSZÁM: 833.
 Sorsjegyek kaphatók bankokban, tőzsdékben, fodrászoknál, uccai árusoknál stb.

NAPROL-NAPRA

A második délamerikai útjára startolt Graf Zeppelin léghajó péntek reggel félhatkor a franciaországi Lyon felől repült át. A Graf Zeppelin kilenc utassal indult délamerikai útjára. A léghajót ezuttal Lehmann kapitány vezeti. A Graf Zeppelin másfél mázsa levelet visz magával Dél-Amerikába. A léghajó Pernambuco érkezése hét főre várható. Négy nap múlva a léghajó visszaindul Braziliából Friedrichshafenbe. Valószínű, hogy a léghajó még ebben az évben újabb délamerikai utat is tesz, október 17-én s csak visszatérése után kezd meg téli szünetét.

A milánói Cirriera dela Sera bejelenteli, hogy az olaszok és franciák legközelebb új nemzetközi gyorsasági versenyt rendeznek. A lapok hangoztatják, hogy az olasz pilóták a Dezenanóban tartott kísérleti repüléseknél jóval nagyobb sebességet értek el, mint az ezidei Schneider-kupában győztes angol gépek. Az angliai Wight sziget felett rendezett versenyen, mint ismeretes, az olaszok és franciák nem indultak.

A Mexikói öböl déli és keleti részében hatalmas viharban több utban levő hajó megrongálódott és segélykérő jeleket adott le. 17 halászhajó legénységének életéért aggódnak Lagartosban és a cubai Mantuaban.

Októberben szabadtilusu birkozó Európa-bajnokságok lesznek Budapesten. Számolnak a franciák, belgák, svájciak, finnek, németek és angolok részvételével.

Montreal kanadai város közelében felállították a világháború kanadai elesett hőseinek emlékművét. Az impozáns mű 19 egyenként négy méter magas márványszoborból álló csoportot, amelyet sziklába vájt magaslati talapzaton helyeztek el.

— Rádió és munkanélküliség. Bécsből jelentik: Ausztriában nagyarányú akció indult meg a munkanélküliek téli segítségére, amiben a Ravag, az osztrák rádiótársaság is részt vesz. A rádió előfizetési díját az eddigi havi két shillingen kívül ötven garas munkanélküli pótlékkal felemlétek. Tekintettel arra, hogy a Ravagnak 400 ezer előfizetője van, ez a csekély drágítás havonta kétszáz ezer shillinget, több, mint másfélmillió lejt jövedelmez.

— Meghosszabbodott az emberi élettartam. Az ember azt hinné, hogy a mai felkavart világban, ahol a lőtás-futásban lassanként felörlődnek az idegeink, egészségünk, tehát az ember sokkal rövidebb ideig él, mint a régi „jó világban”. Ezt a feltevést azonban most egy statisztikai kimutatás megdöntötte. Megállapították ugyanis, hogy amíg a klasszikus Rómában az átlagos élettartam 20—30 év volt, a középkorban és az újkor elején pedig ugyancsak nem értek meg hosszú életet, addig 1870-től 1925-ig egyre emelkedett az emberi élettartam standardja és 1925-ben érte el a legmagasabb pontot. Ebben az évben ugyanis a legtöbb haláleset a hatvan hetvenedik életév között következett be, az átlagos élettartam 57 esztendő lett. Az emberi életnek ez a meghosszabbodása kétségtelenül a modern kor higiéniai és orvosi tudományi fejlettségnek tudható be.

— Meghalt a dán férfi-nő. Berlinből jelentik: A drezdai női klinikán meghalt Lilli Elbe dán festőművész, aki másfél évvel ezelőtt még férfi volt és Einar Wegenernek hívták, aki a festőművészet terén nagy nevet szerzett magának. Különös biológiai átváltozások után másfél évvel ezelőtt megoperálták és a festő tökéletesen nővé változott. Lilli Elbe halála az orvosok szerint nincs összefüggésben a másfél év előtti műtéttel.

ÉRTESÍTÉS.

A Rapid kolozsvári autósindikátusnak szüksége van 200 uniformis sapkára kalauz személyzete részére. Sürgős ajánlatokat kérünk. Modell és minőségi minta a szindikátus Monostor ut 7. szám alatti irodájában tekinthető meg.

EMILNÉ
T
atiskola
 Horogariu 14
 gek, szövött fonalak
 nvétellel gyor- közöltetnek

rpe körül pihenő
 endégek valóság-
 vet kapjanak a

(k)

spa-
a-

on belül ad-

rdeklődjön.

nyban a mező-
 felszólították a
 y egy hónapon
 birtokaikat ne-

ok sztrájkba lép-
 tól, hogy ebből
 lik, aminek be-
 ényei lehetnek
 n.

oglalták
Mozgó

Operánál

am tulajdonába
 nészek már vég-
 érát és ez eset-
 zsek tulajdonába

jövedelmi re-
 ment volna

ban óriási izga-
 rörténik a mozi-

Közbelép a gyár

gúl az a német
 elytől az Opera
 Opera a mozi-
 tételek mellett,
 meg és a rész-
 te le. Viszont

pen az összeg
 ép a gyár tu-
 zi.

re a gyár buka-
 özbelépett és a
 el támatta meg
 ólag még nincs
 nőség arra mu-
 gyár megnyeri,
 és értelmében a
 r tulajdonát ké

gy nem nyer be
 még a gyár és
 e ezzel a zené-
 elletményeiket
 s per is egyike
 melyekkel a ko
 Színház küzd.
 súlyos válsá-
 színháza, az a
 még csak előre

59 lei,
20 lei

áz
 id mellett)

RADIO MUSOR

Szombat, szeptember 19.

Bukarest. 20.20: Grammfón. 21: Hangosfilm közv. Utána hírek.
 Budapest. 9.15: Házikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Szalózenekari hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4.10: Stuart Mária, előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Irodalmi délután. 6: Katonazene. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadása. Donizetti: Don Pasquale. Utána időjárás jelentés, majd cigányzene.

Bécs. 19.15: Könnyű zene.
 Berlin. 20: Zenekari hangv.
 Breslau. 22.45: Táncczene.
 Stuttgart. 17: Délutáni hangv.
 Varsó. 22.30: Chopin művei.
 Kattowic. 20.15: Könnyű zene.
 Poznan. 18.45: Énekverseny.
 Milánó. 19.15: Kis hangv.
 Róma. 20.10: Grammfón. 21: Wagner: Lohengrin c. operája.
 Prága. 20: Zenekari hangv.
 Pozsony. 14: Grammfón.
 Brünn. 18.25: Klasszikus zene.
 Osló. 21.30: Táncczene.
 Toulouse. 19.30: Operett. 20.15: Könnyű zene. 20.45: Csellójáték.
 Riga. 20.25: Szórakoztató zene.

Vasárnap, szeptember 20.

Bukarest. 19.20: Grammfón. — 20: Strauss: Denevér c. operettje.
 Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. 11: Egyházi zene. Utána pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjainak hangv. 2: Grammfónhangv. 3: Gyermekjátsszóra. 3.30: A földművelésügyi miniszterium előadássorozata. 4.15: Földműveskórus. 5.10: Pontos időjelzés, időjárás. — 5.15: Könnyű zene. 6.50: Derüs karcolatok. 7.10: Magyar nóták. 8.10: Sporteredmények. 8.30: Vigjáték.
 Berlin. 18.50: Brahms és Bartók kvar-tett.
 Berlin. 22.15: Táncczene.
 Breslau. 18.50: Hangv.
 Lipse. 20: Operett.
 Varsó. 19.25: Grammfón. 20.15: Szórá-koztató zene, szopránénekek.
 Kattowic. 19: Zene.
 Poznan. 23: Táncczene.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Szombat: Hókuszpókusz. (Lilian Harvey és Willy Fritsch százszázalékos német beszélőfilmje, Kurt Götz világhírű komédiája nyomán. Rendezte: Gustav Ucicky. Zene: Robert Stolz. Az Ufa slágerfilmje. Előtte új burleszk és hangos híradó. Helyárak: Felső erkély 10 lej, alsó erkély és földszinti támlásszékek 20 lej, zsölye és páholy 30 lej.

Vasárnap d. e. 11: Rangó, a duzsungel hangos éposza. (Utolsó előadás, nagyon olcsó, 10 és 15 lejés matinéhely-árrakkal).

d. u. 3, 5, 7, 9 órák: Hókuszpókusz. Hétfő: Hókuszpókusz. (Utoljára).
 Kedd: Gyilkosság a studióban. (Gerda Maurus és Harry Frank szenzációs Ufa-slágere).

Jön: Nyugati vándorok. (Honfoglalás). Az év legnagyobb szabású amerikai produkciója. Nyugat-Amerika meghódításának grandiózus hangosfilmje. Huszezer statisztá, 15.000 különböző állat.

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7, 9 órák: Nyitott ablak. Női Károly világsiker aratott katonai filmoperettje. Főszereplők: Felix Bressart, Lucie Englisch, Fritz Schulz, Gretl Theimer. Műsor előtt: Miki Maus.

Szombaton-3, 5, 7, 9 órák: Nyitott ablak.

Vasárnap d. e. 11 órák: Matiné: Harold Lloyd: A gyáva hős. Miki Maus.
 Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: Nyitott ablak.

TÖZSDE

Kolozsvár. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 168³/₄, font sterling 8.18, fr. frank 6.65, lira 8.85, cseh korona 5, pengő 29.30 (zugkurzus), dinár 3, shilling 23.72, svájci frank 32.90, zloty 19.50.

KÖZGAZDASÁG

Az Ugir kolozsvári kerületének állásfoglalása az ipari termelés olcsóbbtételére érdekében

A gyáriparosok a felesleges közterhek leépítése és az ipari termelést megdrágító fiskális vámtételek megfelelő redukálása érdekében az ipari árak további lemorzsolódását ígrik. Tiltakoznak az ipari hitelkeretek megszorítása ellen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Romániai Gyáriparosok Országos Egyesületének kerületi vezetői az egyes körzetek szék helyein megtartott előkészítő gyűlések befejezésül nagyjelentőségű ülést tartottak f. hó 16-án Kolozsváron.

Az ülés, amelyen dr. Farkas Mózes vezérigazgató elnökölt, Dr. Bösörményi Sándor kerületi igazgató jelentése alapján különösen két általános érdekű kérdéssel foglalkozott behatóan. Egyrészt megvitatta azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével a belföldi fogyasztás folytonos esökkenése a gyáriparosok szerint még megállítható. Másrészt leszögezte azokat az intézkedéseket, amelyeknek sürgős megtétele esetén a nemzetközi pénzpiac megriadása folytán nálunk is folyton súlyosbodik hitelválság a gyáripari vezetők szerint orvosolható.

Az ipari árucikkek fogyasztási válságának egyetlen és biztos orvosszerét gyáriparosaink erdélyi vezetői is a mezőgazdasági és ipari árak között mutatkozó diszparitás sürgős kiegyenlítésében látják. Az kiegyenlítés azon módja helyett azonban, amely a mezőgazdasági árakat bolétákkal és fogyasztási adóemelésekkel igyekszik felduzzasztani, az ellenkező megoldás, vagyis az ipari termelési és eladási árak minden becsléses eszközrel való leszorítása mellett törnek lázszálát.

Mint bizonyító példákra elsősorban is a kenyér, a cukor, a petroleum, a benzin, a hajtóolaj s egyéb fontos szükségleti cikkek mesterséges megdrágításának a súlyos következményeire mutattak rá. Leszögezték, hogy ha ezeknek a cikkeknek a belföldi eladási árai a világpiacok által diktált kiviteli árak természetesen szintjén maradtak volna, az azokat feldolgozó iparágak folytathatták volna komoly-kalkulációik alapján beindított olcsóbbítási politikájukat. Minthogy azonban a kenyér, a cukor s egyéb élelmiszek mesterséges megdrágítása az ipari munkabéreknek, a benzin, a petroleum a nyersolaj s egyéb segéd és nyersanyagok mesterséges árfelhajtása pedig az ipari termelési költségek többi tényezőinek programba vett leépítését akadályozta meg, a gyáriparosok olcsóbbítási akciójának meg kellett állania.

Az egyes iparágakban egyetlen év leforgása alatt immár 30-40 százalékgig menő árocsóbbításoknak meg kellett állaniuk annyival is inkább, mert jelenlegi kormányunk is, miként elődei, az általános olcsóbbítás szükségességének jelszavával jött ugyan, az ipari termelési költségek legsúlyosabb koefficiensének, a közterhek immár elviselhetetlenül súlyos tételeinek leépítését azonban semmiképp sem volt hajlandó megkezdeni.

Ellenkezőleg. Uj közterheket, új szociális terheket vezetett be és rőtt az ipari termelésre s ezzel nemcsak hogy a további árlemorzsolódást tette lehetetlenné, de régi, magasabb árainak visszaállítására kényszerített több olyan szakmát, amelyik pedig az olcsóbbításnak árszólóivője volt.

Tekintettel arra, hogy ilyen agrár

árpolitika és ilyen közterherpolitika mellett egyes minisztereknek s ezek közt állítólag Erdély miniszterének erőszakos árletöréseket célzó kezdeményezései csak az ipari termelés nyugalmat és folytonosságát veszélyeztetik, az Ugir erdélyi vezetői az elő nem készített s csak a hatalomra támaszkodni akaró árszabályozási kísérleteknek csak a gondolata ellen is a legerélyesebb tiltakozás bejelentését határozták el.

Az ipari árak olcsóbbtételének szükségességét az Ugir kolozsvári vezetőinél jobban senki nem érezheti át. A termelési költségek leépítése, az olcsóbbítást célzó racionalizálás tempójának gyorsítása érdekében senki annyit nem agított, mint az erdélyi Ugirvezetőség. Az a tény, hogy a belföldön termelő ipareiknek egy részének eladási ára immár a békeparitás alatt mozog, legelső sorban az Ugir olcsóbbítási akciójának az eredménye.

Fentieknél fogva joggal elvárhatja az Ugir kolozsvári vezetősége, hogy a mezőgazdasági és ipari árak kiegyenlítését célzó bármilyen irányú kormánykezdemenyezés, vagy társadalmi megmozdulás vele együtt, vele karöltve, sőt az ő idevonatkozó programjainak figyelembevételével indul meg.

Az ipari árak olcsóbbítására egyébként a gyáriparosok kolozsvári vezetőinek legutolsó ülése a következő igen érdekes és feltétlen közérdekű határozatot hozta. A kerületi elnöknek, dr. Farkas Mózesnek idevonatkozó állásfoglalását magáévá téve kimondotta, hogy amennyiben a kormány megkezdje végre a felesleges közterhek leépítését, megkezdje a termelésre már eleve ránehezedő s az elviselhetetlenül megdrágító állami, megyei, községi közadók, taxák, belföldi termelésünket drágító fiskális vámjaink és szociális terheink fokozatos redukcióját, a gyáriparosok vállalja az ipari árak további leépítését.

A gyáriparosok erdélyi reprezentánsai az árpolitika kérdésében leszögezték ezen racionálisnak látszó állásfoglalásuk után az ipari hitelkérdések kiemelésére tértek át.

Megállapították, hogy az ipari termelés érdekeit a kormány ezen a téren sem részesítette a megérdemelt figyelemben. A betétesek idegessége folytán megzavart visszavont hitelek a kormány a szükség kapcsolat kiépítésével nem juttatta vissza a forgatóke nélkül teljes intenzivitással tovább dolgozni nem tudó iparvállalatokhoz. Sőt eltűrte, hogy a Banca Nationala az iparvállalatoknak közvetlenül biztosított amugyis szerény hitelkereteket kiterjesztés helyett még szűkebbre szorítsa.

Ezeknek a tényeknek a leszögezése után megállapították a gyáripar erdélyi reprezentánsai, hogy az ipari termelésnek ilyen súlyos hitelviszonyok mellett való fenntartása szinte napról-napra lehetlenebbé válik, továbbá, hogy abban az esetben, ha a kormány az ipari termelés hitelezését a legsürgősebben ki nem építi, a gyáriparosok kénytelen lesz az önvédelem terére lépni. Legelőször is a kihitelezéseket fogja beszüntetni, aztán a termelést a bankhitelek visszafizetése arányában lesz kénytelen lecsökkenteni s végül, ha az így termelésből kivont forgótőkét a napról-napra jobban esökkenő áruladások utján pótolni nem tudja, a termelés teljes beszüntetésének utolsó fegyveréhez is kénytelen lesz hozzányulni.

Ezen határozatok részletes memorandumba való feldolgozásának és a kormány

Kiadó műhely és raktárhelyiségek!

Belvárosban, világos helyiségek iparvállalatnak vagy raktárnak olcsó bér mellett kiadó. Értekezni Str. Jasilor (Nagyszamos-ucca 14.)

elé való juttatásának kimondása után dr. Farkas Mózes az ülést azzal zárta be, hogy elcsüggedni a gyáriparosoknak a mai nehéz viszonyok dacára sem szabad. A gyáriparosok u. i. az államkincstárnak ma már a budget bevételeknek több mint 60 százalékát szolgáltatja be. Nem lehet ezért és nincs is olyan felelős kormány, amelyik egy ilyen hatalmas termelőreputet pusztulni engedjen. Ha ámenetileg történetek is mulasztások a gyáriparosokkal szemben, remélünk kell, hogy közgazdasági életünk legfőbb irányítóit ezeket a mulasztásokat egy csapásra orvosolni fogják.

Apróhirdetések

Szavanként . . . . . 4 Lej
 Vastagbetűvel . . . . . 8 Lej
 Legkisebb apró, 10 szó . . . . . 40 Lej
 Állástkeresőknek 1 szó . . . . . 3 Lej
 Vastagbetűvel . . . . . 6 Lej
 Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelígelés levelek továbbítunk.

ERTESÍTÉS
 Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknél állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Gyermekruhavarrást a legkényesebb igényeknek megfelelő méret után olcsó árban készít „BEBÉ” gyermekruha szalon. Pontos kiszolgálás. Str. Surdu v. Kis-ucca. Autobuszmegeáll.

Kiadó szoba konyha, fürdőszoba, előszoba november elsejére. Decebal 5.

Alba-Iuliai határban levő Rózsamál elnevezésű szőlőink kőserbor szüretelésre kiadók. Glück Rudolf örökösei Alba-Iulia.

Saját termésű jó כשר bor kapható 14 lejért. Ferenc József ut 45. (Völg Aranyas udvaron.)

1 vagy 2 iskolás fiu ort. kőser zsidó uricsalánál teljes ellátást kaphat zongora és fürdőszoba használattal. Értekezni Szappan ucca 15.

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareröl.

Héber nyelvórákat adok. Középkiskolások tanítását olcsón vállalom. Cim a kiadóban.

Fiatálember lakótársat keres teljesen különbejáratu butorozott szobához. Cim a kiadóban.

Kiadó a belvárosban teljesen különbejáratu, nagy, egészséges butorozott szoba, fürdőszobahasználattal. Cim a kiadóban.

Kiadó különbejáratu, parkettes butorozott szoba komplett hálóval Calea Regale Ferdinand 107, földszint utolsó ajtó.

Evi 60.000 lej jövedelmező, 10 évi adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 szob. adóhelyiségből álló ház olcsón eladó. Cim a kiadóban.

שדכנים

Suche Partie für eine 33 jähriges Medchen משה משה angesehener Familie. Wittwer nicht ausgeschlossen. Anfragen unter „250.000“ Uj Kelet filiála Oradea.

Főzésben gyakorlott fiatal nő, magányos egyén, vagy kisebb zsidó család háztartásának vezetését vállalja. Választás. „Videkre is“ jelígelére Wesselényi u. 20. trafikba.

Perfekt román, német, jó francia. magyar anyanyelvű egyetemi hallgató nő vállal korrepetálást, társalgást ellátásért vagy lakásért. Cim a kiadóban.

Betársulna életképes vállalatba, vagy üzletbe 25.000 lej tőkével. Ajánlatok „Betársulna” jelígelére a kiadóba.

A próféta gyermek
 Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
 Ára 100 lej és portó
 KAPHATÓ AZ UJ KELET
 KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

XIV. ÉVF.
 Cluj—K
 szeptemb
 5692

Az Uj Kelet és bánja

Cikkeink forrás me

Kéziratokat megőrzésük

A sértés v

Amikor Jorga sze Cuzával a tiszták, akik kat, hogy Jorga és ilyen módon szemita agitáció ilyen naivak, tük vizzé és emgára, aki Cuzá Erthető aggodot, amikor a szerített Jorga nak igazi ábrá

Tegnap azt sárhelyen tanhanást intézet ami alatt a zslapokat értette megmondták nek a lapokna dotta a minis a fajtára, am

Ez már érte Cuza sem tmeit ország-vtán, mit fog ehhez a meg niszterelnök káztatta meg segen szemé pet, amelynek egyuttal ennetudó polgára

A sértést népet nem lehetötte áll az ilan piszkálódarra hullhatlatlan, hogy népet, amely káját is kiáll

A fekete

Manea román, mint a rőrményeknek nak, akiknek sütni. A fekete nem a déli ajándéka. B Berlinben a kellemes román diák, tisztviselője

A fekete valamennyi Legyünk szemíták ne tak irtó had Hogy a zsidó első estéjén járatánál. meg ne sz kiméletlenül fekete haju Körülbelü redők.

A zsidók Akinek f A fekete verni.

Igy gond és minthog követte, ne a két rom előtt felhá álokoskodá

Mi tudja Manea még kifacsart fekete haju szen az ir is izeltőt fekete haju azért, merből hazat zsidók. És megy. Ne

Manea még a német felháborod lyi épségű dást, ha k ilyen elár

Elég legy Mert ö